

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 14. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252802536192.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

I Optakten til Epistelen betonedes Holberg, at han kun har Smaatterier at fortælle; i Udgiverens Fortale siges, at disse Ligegyldigheder er skrevet med hans sædvanlige Vid. Med denne dobbelte *captatio benevolentiae* forsøger han saaledes to Gange paa Forhaand at tækkes Læseren: der er Underholdning i Vente! Han vil ikke kede sin Læser, som den spanske Adelsmand Don Juan, der tog til Rom, blev der nogle Dage, rejste hjem og lod sig fejre (S. 28 og 93). Jeg vilde gerne vide, hvad det er for en Rejsende, Holberg hentyder til. Sikkert er det, at han vil more sin Læser. Midlerne hertil er aabenlyse. Han fortæller Historier, hvor han selv optræder, men som samtidig kaster komisk Lys over andre. Der er to Hovedarter. Der er den enkle Portrætanekdote. Holberg lader os opleve en Biperson i én karakteristisk Situation, som 15 tegner Mennesket. Saaledes Læreren i Bergen der lod sig kalde ved sit Øgenavn (S. 31) og Onklen Peder Lem der kun paa Skrømt irettesatte Disciplen Holberg for nogle Spottevers (S. 35). Eller Skibskokken der i en farlig Situation faar det geniale Paahit at kaste sin Pengepung i Gryden, hvor Snavset koger ud i Suppen (S. 37). Saadanne Engangspersoner kendes f. Eks. fra Gil Blas' Historie. Gil beretter om sin Morbroder, der var halvfjerde Fod høj, overmaade tyk og uden Hals, at han vilde lære Drengen at læse. Onklen var Kannik, og Undervisningen »kom ham selv tilgode, for mens han lærte mig Bogstaverne, kom han atter til at beskæftige sig med Læsning, og langt om længe lykkedes det ham ogsaa at kunne læse flydende op af sin Bønnebog, og det havde han aldrig kunnet før.«